

Beszámoló az Erasmus+ program keretében megvalósuló tanulmányi útról

Bécs, Ausztria – 2022. május 25-27.

Megfigyelési szempontok

- Milyen digitális eszközök állnak rendelkezésre a múzeumban
- Hogyan használják a korszerű médiát a múzeumandragógiában
- A zászlók bemutatását szolgáló kiállítástechnika

2022.05.25. szerda - *tárlatvezetés a Museum für Angewandte Kunst / Iparművészeti Múzeumban, találkozás Anne-Katrin Rossberg kurátorral*

Május 25-én érkeztünk meg Bécsbe hatan a Magyar Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeum kollégái közül. Első utunk az Iparművészeti Múzeumba vezetett, ahol Anne-Katrin Rossberg kurátor fogadott minket, akivel megtekintettük a Múzeum állandó kiállításait. Angol nyelven tartott tárlatvezetésén megismertük a távol-keleti, valamint az osztrák barokk, a 19. századi, a századfordulós és a korai 20. századi formatervezés emlékeit. Azok tárolásának, bemutatásának módjait.

Számomra leginkább az maradt meg, ahogy a vitrineket feliratozza az Intézmény. Tárgyfeliratokhoz egy roppant költséghatékony, ám annál kevésbé elegáns megoldást alkalmaznak: fekete alkoholos filccel, kézírással kerül a felirat az üvegfelületre. Személyes véleményem szerint ez nem az a módszer, amelyet feltétlenül át érdemes vennünk.

Érdekes volt azonban az alagsorban elhelyezett design műhely, azonban kevés időnk maradt ennek alapos felderítésére. A tárlatvezetés több, mint 2 óras volt és nagyon alapos, kimerítő.

2022.05.26. csütörtök - *Weltmuseum Wien állandó kiállításának megtekintése közösen, egyéni látogatás és tárlatvezetés a Heeresgeschichtliches Museum / Hadtörténeti Múzeumban, valamint látogatás az Österreichische Nationalbibliothek Globenmuseum / Földgömbmúzeum egységében*

A második napon Bécsben először közösen felderítettük a Weltmuseum tárlatait. Itt nem kaptunk vezetést. Én személy szerint roppant ötletesnek és hasznosnak, nem utolsó sorban szórakoztatónak tartottam az intézmény földszintjén megtekinthető animációs filmet a gyűjtemény történetéről.

Első utam a Weltmuseum állandó kiállításában a Fegyvertárba vezetett, ahol több, mint egy órát időztem. Lenyűgöző volt a változatos páncélok és antik fegyverek tárháza. Tanulságos volt, hogy bemutatták a páncéldíszítés módszereit egy vitrinben, valamint az, hogy milyen korai tűzfegyverek is helyet kaptak a gyűjteményben (pisztolyok pl. 1540-es évekből). Számos magyar tárgy is helyet kapott itt.

A néprajzi gyűjtemény olyan gazdag volt, hogy nem is sikerült minden kontinens őslakóinak tárgyi kultúráját behatóan tanulmányoznom. Számomra érdekes volt, hogy az amerikai őslakók, az indián törzsek modern zászlói is helyet kaptak a róluk szóló teremben, valamint a kínai századforduló-körüli (talán a boxerlázadás leverésekor zsákmányolt) lobogók bemutatása.

A Weltmuseumot a Hadtörténeti követte a személyes programomban. Itt egy nagyon kedves tárlatvezető hölgy tartott német nyelvű sétát a gyűjteményben. A hadtörténeti kollekciónak monumentális: a harmincéves háború tárgyaitól a török háborúkon át egészen az 1848-49-es forradalmakig sok minden megtalálható. Különösen érdekes volt a korabeli zászlók elhelyezése. Az oszmán zászlók „trófea” gyanánt a terem mennyezetéről lógnak. Számos csapatzászló és egyéb zsákmányolt ellenséges hadijelkép vitrinben látható (köztük az első olasz trikolor is, amelyet nem sokkal korábban eredeti helyén is láthattam, Reggio Emiliában, a neki szentelt múzeumban). Sajnáltam, hogy az I. világháborús részre nem terjedt ki a tárlatvezetés.

Hasznos volt viszont a haditengerészeti és a 20. századi kiállítás, ahol ritka, eredeti osztrák-magyar zászlókat csodálhattam meg.

Utoljára a Földgömbmúzeumot látogattam meg. Itt audioguideos bejárás volt a program. Több száz antik és modern, apró és monumentális, különböző anyagú és kivitelezésű földgömb, éggömb és holdgömb kapott itt helyet. Tetszett, mert mindig is nagy rajongója voltam a térképeknek, földgömböknek. Gyűjteményem szempontjából kifejezetten érdekes volt egy talán 17. századra datálható glóbusz, amelyen a területek zászlóit is feltüntették. Az audioguide minőségét külön ki szeretném emelni. Az akkumulátora félúton lemerült, mert minden egyes megállót alaposan meghallgattam, viszont hála a recepciós hölgy kedvességének, megkaptam a hanganyagot „hazavihető” formában, amelyet a kollégáim is kipróbálhatnak.

2022.05.27. péntek - túrlatvezetés a Technisches Museum Wien „Foodprints” című időszaki kiállításáról

Pénteken, az utolsó napomon Bécsben a Technisches Museum legújabb időszaki, fenntartható táplálkozásról szóló kiállítását (Foodprints) tekintettük meg az intézmény kollégájának vezetésével. A tárlat a legújabb élelmiszeripari technológiákról szól, a robotok,

drónok mezőgazdasági használatától a rovarrevésig. Tanulságos volt hallani, hogy egy ilyen kiállításon húsz fős csapat dolgozott.

Kérdéseim, amelyekre választ kerestem, a következőképpen foglalhatók össze

- *Milyen digitális eszközök állnak rendelkezésre a múzeumban?*

Az *Iparművészeti Múzeum* viszonylag kevés, számomra emlékezetes korszerű eszközt vonultatott fel, inkább a hagyományos bemutatásra szorítkoztak. Tetszetős volt a *Thonet*-bútorokat bemutató árnyjátékkal operáló helyiség.

A *Weltmuseum* animációs bemutatója érdekes és szórakoztató volt. Vártam volna a fegyvertárban és a néprajzi részlegen is több érintőképernyőt, multimédiás eszközt. A japán néprajzi részen tetszett az, hogy szabad kezet adtak a japánoknak a videóbemutatóban, így többek közt animációs filmek és riportok is színesítették a médiafelhozatalt ott.

A *Hadtörténeli Múzeum* inkább amolyan trófeateremként funkcionál. Nem is csoda, hiszen valóban ez volt az eredeti rendeltetése, mikor megnyitott. Régi, talán az 1990-es években, vagy korábban készült felvétel mutatta be pl. a muskéta használatát a harmincéves háborúról szóló teremben. Hagyományos bemutató tehát.

A *Földgömbmúzeum* egy újabb intézmény. Audioguide-al látogatható és van érintőképernyős rész is. Nagyra értékeltem, hogy a legendás Mercator földgömbje körbeforgatható, nagyítható formában érhető el az egyik képernyőn, mintha a mai Google Earth-öt nézegetnénk. Itt volt a legjobb a digitális tartalom.

A *Technisches Museum* digitális tartalmait általánosságban nem értékelném, mivel csak egy időszak kiállítás tanulmányoztunk behatóan. A Foodprints időszak kiállítás szinte kizárólag, legalább 80%-ban a képernyőkre épült, ezért erre nagy hangsúlyt is fektettek érthető módon.

▪ *Hogyan használják a korszerű médiát a múzeumandragógiában?*

Valamennyi múzeumnak van szociális média felülete. Aktív felülete leginkább a Weltmuseumnak és a Technischesnek van tapasztalatom szerint.

▪ *A zászlók bemutatását szolgáló kiállítástechnika?*

Az antik zászlók bemutatása a Hadtörténetiben figyelhető meg legjobban. Installáció részét is képezik – pl. oszmán hadizászlók - de vitrinben bemutatott műtárgyként is találunk változatos darabokat (csapatzászlók, zsákmányolt lobogók).

A Weltmuseum néprajzi kiállításán szintén az installáció (dekoráció) részeként láthatunk indián zászlókat, amelyet nagyra értékelek, mert úgy gondolom, egy népet, nemzetet, törzset nem lehet az önazonosságukat kifejező jelképek nélkül bemutatni.

Bakó Bálint